

בס"ד. ש"פ ויצא, ט' כסלו, ערב יו"ד כסלו, ה'תשמ"ב*

אתה אחד¹ ושמן אחד ומי כעמך כישראל² גוי אחד בארץ כו', ומבאר כ"ק אדמו"ר האמצעי בעל ההילולא דט' כסלו (ובעל הגאולה דיו"ד כסלו³) במאמרו ד"ה זה⁴ [שכנראה הוא הדרוש אתה אחד שאמרו בש"ק האחרון בשבתו במאסר (ש"פ ויצא, ט' כסלו, תקפ"ז)⁵] קודם תפלת המנחה⁶, שבכללות נוסח זה נתבארו ג' הקוין חג"ת ד' פעמים, בד' המדריגות הכוללים כל סדר ההשתלשלות, מתחיל מלפני הצמצום. אתה אחד ושמן אחד ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ הם ג' הקוין חג"ת כמו שהם לפני הצמצום, דגם לפני הצמצום יש ההתחלקות דג' קוין, באופן ששייך ענין ההתחלקות לפני הצמצום. תפארת גדולה ועטרת ישועה יום מנוחה וקדושה לעמך נתת הו"ע ג' הקוין כמו שהם לאחרי הצמצום, אבל בעולמות הא"ס שלמעלה מאצילות ואינם בבחינת הגבלה ממש (כבאצילות, שיש שם כלים המגבילים), ולכן אומר על זה לעמך נתת, דנתינה הוא שניתן מיד ליד בלי שינוי (בין קודם הצמצום ללאחר הצמצום). ולאחרי זה (אברהם יגל כו' מנוחת אהבה ונדבה כו') מדבר בהג' קוין כמו שהם באצילות, דבאצילות הם בבחינת הגבלה, עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר⁷. ובזה גופא יש ב' מדריגות, אברהם יגל יצחק ירנן יעקב ובניו ינחו בו קאי על חג"ת דאצילות, מנוחת אהבה ונדבה מנוחת אמת ואמונה מנוחת שלום השקט ובטח קאי על נה"י דאצילות. וכמבואר בארוכה בדרוש הני"ל.

(ב) **והנה** ע"פ הידוע הדיוק בדרושי רבותינו נשיאינו, שכל העינים שבהם, כולל גם זמן אמירתם, הם בדיוק, יש לקשר ד' מדריגות הנ"ל עם הפסוק (שבפרשת ויצא⁸, דיש לומר שזהו מהטעמים על זה שמאמר זה נאמר בש"פ ויצא⁹)

* יצא לאור בקונטרס ט"ו יו"ד כסלו — תשמ"ז, "לקראת ט' כסלו — יום ההולדת דאדמו"ר האמצעי (בשנת תקל"ד) ויום ההילולא שלו (בשנת תקפ"ח), ויו"ד כסלו יום הגאולה דאדמו"ר האמצעי (בשנת תקפ"ז) .. ג' כסלו ה' תהא זו שנת משיח".

- 1) תפלת מנחה דשבת. וראה שער הכולל פכ"ט אות ה.
- 2) כ"ה ("כישראל" בכ"ף) בשמואל ב ז, כג (משא"כ בדברי הימים א יז, כא). וכצ"ל במנחת שבת — ראה שער הכולל שם אות ו, מפע"ח שער השבת פכ"ג. וראה לקוטי לוי"צ לזח"ג ס"ע שכב ואילך.
- 3) ראה לקמן סעיף ז ובהערה 35.
- 4) נדפס בקונטרס בפ"ע (קה"ת, תשכ"ה). מאמרי אדמו"ר האמצעי — קונטרסים ע' ג. וראה ב"פתח דבר" להמאמר ובהערה שם (מאמרי אדמו"ר האמצעי שם ע' יד).
- 5) "התמים" חוברת ב ע' פד [פט, ד]. מבוא לקונטרס "בד קודש" ע' 9.
- 6) "התמים" שם ע' עז [פו, א].
- 7) ספר יצירה פ"א מ"ד.
- 8) כח, יב.
- 9) וכמו שדובר כמ"פ, שהדרושים דרבותינו נשיאינו, גם אלה המתחילים בפסוק שלא מהפרשה, (חלק חשוב מהם, עכ"פ) יש להם שייכות להפרשה שבה נאמרו.

השייכות דאתה אחד וכו' לפרשת ויצא (וגם להגאולה דיו"ד כסלו — ראה לקמן סעיף ז ובהערה 35) ראה גם ד"ה אתה אחד ה'תשל"ב (נדפס לקמן ע' תמא ואילך), אבל המבואר שם הוא רק בהשייכות דענין אתה אחד כו'. משא"כ במאמר זה מבואר גם השייכות דדרוש זה לפרשת ויצא (ולהגאולה).

והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, שקאי על הסולם דתפלה, סולם דא צלותא¹⁰, שבהסולם דתפלה יש ד' שליכות¹¹. דיש לומר, שד' השליכות דתפלה הרי נוסף על הביאור שהם כנגד ד' העולמות אבי"ע (כמבואר בכ"מ¹¹), הם בכללות כנגד ד' דרגות הנ"ל, כללות סדר ההשתלשלות, מתחיל מלפני הצמצום¹².

ג) **וממשיך** בהמאמר¹³, דמ"ש מנוחה שלימה שאתה רוצה בה (לאחרי שמפרט ג' הקוין חג"ת בכל ד' מדריגות הנ"ל) הוא בחי' שלימותא דכולא, אחדות הפשוטה, שלמעלה מג' הקוין, גם ממקור הג' קוין כמו שהם לפני הצמצום. ועל זה אומר יכירו בניך וידעו, דבניך (נשמות שבגופים דוקא) יכירו וידעו גם בחינה זו. והטעם לזה הוא, כי מאתך היא מנוחתם, שמנוחתם (דשבת) היא מאתך, מאתך ממש.

ויש לקשר זה עם הידוע¹⁴ בפירוש כי מאתך היא מנוחתם, (מאתך הוא אותיות) מאתך ך' שהיא הכתר, משם מנוחתם. דכמו שבהשתלשלות ד' העולמות אבי"ע, התחלת ההשתלשלות היא מאצילות והכתר הוא למעלה מהשתלשלות, עד"ז הוא בהשתלשלות ד' מדריגות הנ"ל (שהם בדוגמת אבי"ע), שהתחלת ההשתלשלות היא (מבחינת חג"ת ש) לפני הצמצום (בחינת אצילות דכללות), ובחינת הכתר (שם) היא בחינת הא"ס עצמו (שלמעלה גם מחג"ת שבא"ס), מאתך ממש.

ד) **וביאור** הענין (שהמנוחה דשבת היא מאתך ממש)¹⁵, הנה המנוחה דשבת היא מצד עצם הנפש, בחינת יחידה. וכמו שמבאר בהמאמר¹⁶, דזהו הטעם על זה שהמנוחה דשבת היא בכל ישראל בשוה, ואין בה חילוק בין גדולי עולם לקטני ההמון ממש (ודלא כהתפלה דשבת, וכן אכילת שבת, שבצדיקים גדולים הם באופן נעלה הרבה יותר מאשר באנשים פשוטים), כי בבחינת היחידה כל ישראל הם בשוה, והיא נמצאת בשלימותה בכל נפש ישראל אפילו בפחותים וקלים.

ולהעיר מהמבואר בלקו"ש ח"ה ע' 129 ואילך, דע"פ הידוע (מאמר הצ"צ, הובא בבית רבי ח"ב פ"ו הערה ב — קב, ב. וראה גם הקדמה לתו"ח) שההסתלקות אדמו"ר האמצעי היתה דוגמת ההסתלקות דהרשב"י — יש לקשר ההסתלקות (וההילולא) שלו עם הפסוק "עד הגל הזה", שבפרשת ויצא, שרומז לל"ג בעומר (סידור עם דא"ח שער הל"ג בעומר דש, ג ואילך).

ובלקו"ש חכ"ה ע' 159 ואילך, שגם הגאולה שלו מרומזת בפרשה זו (וראה לקמן הערה 35 שהבשורה דהגאולה היתה בש"פ ויצא), בפסוק "ושבתי בשלום אל בית אבי", שי"ל שרומז על ענין "פדה בשלום נפשי".

(10) זהר ח"א רסו, ריש ע"ב. ח"ג שו, ריש ע"ב. וראה גם תקו"ז תי' מה (פג, א).

(11) מג"ע אופן קצו (הובא ביל"ר עה"פ). של"ה חלק תושב"כ ריש פירושנו (רצא, סע"ב ואילך). לקו"ת בשלח ב, ב. ד"ה ויחלום ה'תש"ח ס"א"ב (סה"מ ה'תש"ח ע' 80 ואילך). ובכ"מ.

(12) ראה המשך ר"ה תרצ"ה בתחילתו (סה"מ קונטרסים ח"ב שיט, א) בענין סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, "דשמים הוא כתר, ובתוס' ה' השמימה הוא עתיק פנימיות הכתר". ועפ"ז יש לקשר גם ענין "מנוחה שלימה כו'" (ראה לקמן בפנים) להסולם דתפלה.

(13) ע' 4. שם ע' 8 ואילך (מאמרי אדמו"ר האמצעי שם ע' ד"ה. ע' י ואילך).

(14) לקו"ת שה"ש יט, א, מפע"ח שער השבת פכ"ג. שער הכוונות ענין מנחת שבת.

(15) בהבא להלן ראה גם לקו"ש חט"ו שיחה א' לפ' ויצא סעיפים ג"ה (ע' 227 ואילך).

(16) סע"ע 8 ואילך (מאמרי אדמו"ר האמצעי שם ע' י ואילך).

וזהו מאתך היא מנוחתם, שהמנוחה דשבת היא מאתך ממש, כי הגילוי דבחינת שלימותא דכולא שלמעלה מקוין בכל ד' מדריגות הנ"ל (גם מהקוין כמו שהם לפני הצמצום, מאתך ממש), היא בבחינת יחידה דוקא. דהנה ד' הבחינות נרנ"ח הם בד' העולמות אבי"ע, ולמעלה יותר — בד' המדריגות דכללות ההשתלשלות (מתחיל מלפני הצמצום) — משא"כ בחינת יחידה היא למעלה מהשתלשלות (שבאדם), ועד שהיא למעלה גם מבחינת המקיף דבית [דבכ"מ¹⁷ מבואר שבחינת חי' היא דוגמת מקיף דלבוש ובחינת יחידה דוגמת מקיף דבית. אבל בד"ה אתה אחד הנ"ל (וכ"ה בכ"מ), שבחינת יחידה היא למעלה גם מהמקיף דבית. שלכן, גם בבית (שהוא מקיף יותר מהמקיף דלבושים) לא ישכון בו בחינת יחידה, כ"א בד' אמות הרחוקים בתכלית, יותר מהריחוק דבית, שם דוקא תשכון הארת בחינת יחידה¹⁸]. ולכן, בבחינת היחידה דוקא הוא גילוי בחינת הא"ס (שלמעלה גם מחג"ת שלפני הצמצום). וזהו כי מאתך היא מנוחתם, דמכיון שמנוחתם (דשבת) היא מצד בחינת יחידה, לכן היא מאתך, מאתך ממש.

(ה) **ומבאר** בהמאמר שם¹⁹, דמה שתיקנו אנשי כנסת הגדולה לומר אתה אחד כו', הוא, דכנסת הגדולה היא כנסת ישראל, וכללות כל ההשתלשלות (בד' מדריגות הנ"ל שנכללו בנוסח זה) נמסר לכנסת הגדולה (כנסת ישראל), ומכנסת הגדולה (כנס"י) נמסר זה לכללות נש"י, נשמות שבגופים, שגם הם יכולים לומר ולהמשיך כל בחינות אלו, מתחיל מבחינת אתה אחד שקאי (כנ"ל) על בחינת חסד שלפני הצמצום, בחינת טבע הטוב להטיב שמצד חפץ חסד²⁰. וזהו ועשיתם אתם²¹, א"ת אותם אלא אתם כאילו עשאוני²² בכפי' (כי פי' עשאוני בלה"ק הוא ענין כפי' כמו גט מעושה²³), היינו שאתם כופים אותי כביכול להקרא בשם חג"ת אף בבחינת א"ס שלפני הצמצום²⁴. והכח על זה בנש"י הוא לפי דשרש הנשמות הוא בא"ס עצמו (שלמעלה גם מחג"ת שבא"ס)²⁴, וגם לאחרי שנתלכשו בגופים מאירה בהם בחינת זו בבחינת היחידה שבהם (כנ"ל), ולכן יש בכחם לעשות (ובאופן דכפי') כל ד' מדריגות הנ"ל.

(ו) **וע"פ** כל הנ"ל יובן מה שאמירת הדרוש ד"ה אתה אחד היתה בש"ק (פ' ויצא) קודם תפלת המנחה [אף שבדרך כלל, אמירת דא"ח בהזמן דרעוא דרעוין

17) לקו"ת תצא לו, ג.ד. ובכ"מ. וראה גם המשך תרס"ו ריש ע' רסו דחי' ויחידה הם מקיף הקרוב ומקיף הרחוק, וזה בא שם בהמשך להמבואר שם לפניו (ע' רנו) דלבוש ובית הם מקיף הקרוב והרחוק.

18) כ"ה (שיחידה שורה בד' אמות) גם באמ"ב שער הק"ש פמ"ב-מג. שער הציצית פכ"א (יג, סע"ב). תו"ח שמות רנה, א. שם, סע"ב ואילך [בהוצאה החדשה — בשלח ח"א קעט, סע"א ואילך]. אבל באמ"ב שער הק"ש שם ובתו"ח שם (רנד, סע"ב ואילך), שד' אמות הוא דוגמת מקיף דבית.

19) ע' 4. וראה שם ס"ע 3 (מאמרי אדמו"ר האמצעי שם ע' ד).

20) שם ע' 4 (מאמרי אדמו"ר האמצעי שם ע' ה). וראה בהערה שם.

21) בהר כה, יח.

22) זח"ג קיג, א. וראה הגהות הרח"ו לזהר שם. לקו"ת שלח מה, ב. ובכ"מ.

23) גיטין פח, ב.

24) ד"ה הנ"ל ע' 6 (מאמרי אדמו"ר האמצעי שם ע' ח).

היא, כנראה ברבותינו נשיאינו, לאחרי תפלת המנחה²⁵, כי אמירת אתה אחד כו' הוא לפעול המשכת ד' מדריגות הנ"ל. ומכיון שכל הענינים נמשכים ע"י תורה²⁶, לכן, לפני אמירת אתה אחד בתפלת מנחה הייתה המשכת ענין זה בתורה. ומכיון שהמשכת ד' המדריגות שבנוסח אתה אחד הוא מצד שרש הנשמות בא"ס שמתגלה בבחינת יחידה כנ"ל, לכן, בתורה גופא, הייתה המשכת ענין זה כמו שהוא בפנימיות התורה, וכמו שפנימיות התורה היא באופן דיתפרנסון²⁷ [חסידות חב"ד²⁸], בחינת יחידה בתורה²⁹.

ז) **ויש** לומר דזהו גם הקשר דאמירת דרוש זה לש"ק האחרון של המאסר, ערב יום הגאולה, דהנה ידוע שע"י המאסר נעשה (איז אויפגעטאָן געוואָרן) עילוי גדול יותר כו'. וע"ד מאמר רז"ל³⁰ הזית כשכותשין אותו (דוקא) הוא נותן שמנו³¹. והגם שהענין דיפוצו מעינותיך חוצה הי' גם לפני המאסר (דאדמו"ר האמצעי), מ"מ, ע"י המאסר ניתוסף בזה, וי"ל שעד להוספה באין ערוך, וכדיוק לשון רז"ל שע"י הכתישה הוא נותן שמנו (נותן דוקא)³², דכל הנותן בעין יפה הוא נותן³³. וגודל העילוי שנתחדש ע"י המאסר דוקא מובן מהמבואר בשיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר³⁴ (בנוגע להמאסר דאדמו"ר הזקן, דמזה מובן גם בנוגע להמאסר דאדמו"ר האמצעי), שהמאסר הי' בהסכמתו, כי כל צדיק וצדיק הוא מושל ושולט על כל הענינים הגשמיים שלו, וכל מאורע עמו הוא בהסכמתו. ומזה שהסכים על המאסר אף שזה הי' קשור עם יסורים וכו' ועם מניעת הפצת תורת החסידות (בעת שבתו במאסר), מובן מזה גודל העילוי דהפצת המעינות שנתחדש לאחרי גאולתו דוקא, עד שבשביל זה הי'

25) וגם בשבת כ"ק אדמו"ר האמצעי במאסר, הרי המאמר דש"פ וירא* הי' אחר תפלת מנחה ("התמים" שם ע' פד [פט, ד]. מבוא לקונטרס "בד קדש" שם).

26) ע"ד אסתכל באורייתא וברא עלמא (זח"ב קסא, א.ב). וראה ג"כ ב"ר בתחלתו.

27) לשון התקו"ז ת"ו בסופו. וראה מקדש מלך בהקדמה לזהר. כסא מלך לתקו"ז שם.

28) ראה לקו"ש ח"ז ע' 206; חט"ו ע' 24, ובהערות שם.

29) ראה "קונטרס ענינה של תורת החסידות" סעיף ו.

30) שמו"ר רפ"ו.

31) וע"ד מ"ש כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בנוגע למאסרו של כ"ק אדמו"ר הזקן: מה הוית הזה כשכותשין אותו הוא מוציא שמנו כו' כן ע"י הקיטרוגי שהיו בפ"ב נתגלה הפנימי דוקא (ספר השיחות תורת שלום ע' 26. וראה שם ס"ע 112 ואילך שעיקר הענין דיפוצו מעינותיך חוצה הותחל אחרי המאסר והגאולה דפ"ב).

32) בתו"ש שם: מוציא שמנו (והוא ע"פ מנחות נג, ב: מה זית זה אינו מוציא שמנו אלא ע"י כתיחה כו'). אבל בשמו"ר שם: נותנין.

33) ראה ב"ב נג, א. וש"נ. רמב"ם הל' מכירה פכ"ה ה"ד. הל' זכ"י ומתנה פ"א הכ"ב (מהשעורים דר"ח כסלו, דשבוע דט' וי"ד כסלו שנה זו (תשמ"ז) — לפי החלוקה דג"פ ליום).

34) שיחת ליל ב' כ' כסלו תרצ"ג ס"ז ואילך (לקו"ד כרך א לז, סע"ב ואילך).

* ב"התמים" ובמבוא לקונטרס הנ"ל שם: וכן הי' כל השלשה שבועות .. חיי, תולדות ויצא. אבל בנוגע להמאמר דש"פ וירא מפורש שם ("התמים" שם ע' נו (פו, א)) שהי' קודם תפלת מנחה. ועכצ"ל שהכוונה ב"וכן הי' כל השלשה שבועות" היא לכללות השייכות למנחה. וצריך בירור בנוגע לש"פ חיי וש"פ תולדות.

כדאי כל המאסר. וזהו הקשר דאמירת דרוש זה (לערב יום) הגאולה³⁵, כי אז נתחדש עילוי גדול יותר בגילוי פנימיות התורה [בחנינת יחידה דתורה], גילוי בהבנה והשגה, ועד שהגילוי הוא לא רק בחו"ב אלא גם בבחינת הדעת, דשרש הדעת הוא בפנימיות הכתר [וכמבואר בארוכה בהמשך עת"מ³⁶ מעלת ענין הדעת], בחנינת יחידה. דזהו יכירו בניך וידעו כי מאתך היא מנוחתם, גילוי בחנינת יחידה (מאתך היא מנוחתם) הוא בענין הדעת דוקא, יכירו כו' וידעו.

ח) וזהו ג"כ מה שמשיח ילמד דעת לכל העם בהשגת פנימיות התורה³⁷, דעת דוקא, דעיקר הענין שיתחדש בימות המשיח הוא [כמ"ש הרמב"ם בסיום וחותרם ספרו] כי מלאה הארץ דעה את הוי"ה³⁸, דעה דוקא. וגילוי זה יהי' באופן דכמים לים מכסים, היינו שזה יהי' (נוסף על דעת והכרת השכל, גם) בראי' מוחשית, כמו מי הים שנראים בראי' מוחשית. דהנה מבואר בכ"מ³⁹ בענין הנבראים שבעלמא דאתכסיא שהם בדוגמת דגים שבים שהם בטלים להמים, עד שמציאותם של הדגים אינה נראית כלל ומה שנראה הם רק מי הים שמכסים עליהם⁴⁰. ומזה מובן שפירוש כמים לים מכסים הוא שהגילוי דאלקות יהי' אז בראי' מוחשית, כמו מי הים (שמכסים על הנבראים שבתוכם) שהם נראים בראי' מוחשית.

ויהי רצון שמלימוד ענינים אלו בתורה יבואו בקרוב לקיום היעוד (דענינים אלה) בפועל, שמתוך מנוחה אמיתית ומתוך שמחה וטוב לבב נלך לקראת הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יהי' מלאה הארץ דעה את הוי"ה כמים לים מכסים.

35) ובפרט לפי הידוע* ש"הבשורה מהגאולה באה בשבת ט' כסלו לעת המנחה בעת שאמר כ"ק אדמו"ר האמצעי דא"ח ד"ה אתה אחד".

36) ס"ע קיב ואילך.

37) לקו"ת צו יז, א. וראה גם מאמרי אדה"ז פרשיות התורה ח"א ע' רסא. שער האמונה פנ"ו.

38) ישעי' יא, ט.

39) תו"א בשלח סב, סע"ב. ד"ה בוקע ים לפני משה לכ"ק אדמו"ר האמצעי (נדרפס בקונטרס בפ"ע —

קה"ת, ה'תשכ"ז, ובמאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"א ע' שסז ואילך. וראה בהנסמן שם ע' (סטט).

40) ראה לקו"ש חכ"ז "הדרן על ספר משנה תורה להרמב"ם" תשמ"ה ס"ז (ע' 42-241. תורת מנחם —

הדרנים על הרמב"ם וש"ס ס"ע פז ואילך).